

I Olimpíada da Enerxía

Escola de Enxeñaría de Minas e Enerxía

Curso 2024 - 2025

LIÑA TEMÁTICA 3

Produción de enerxía térmica

Coordinadores

Raquel Pérez Orozco

Francisco Deive

Investigadores do equipo

Ana Rodríguez Rodríguez

Salomé Álvarez Álvarez

Asunción Longo González

Proxecto financiado no marco das axudas da FECYT, en réxime de concurrencia competitiva, para a realización de actividades no ámbito do fomento da cultura científica, tecnolóxica e da innovación, referencia FCT-23-19535.

TEMÁTICA
3

Producción de
enerxía térmica

TEMA 4. COMBUSTIBLES CONVENCIONAIS

CONTIDOS

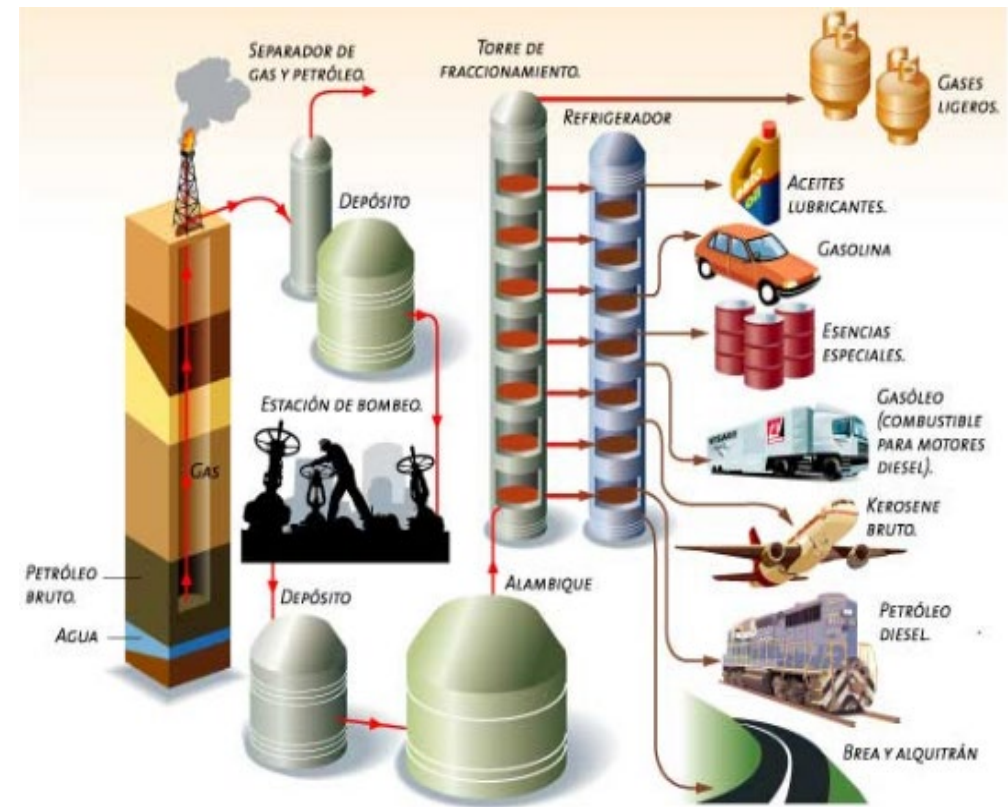
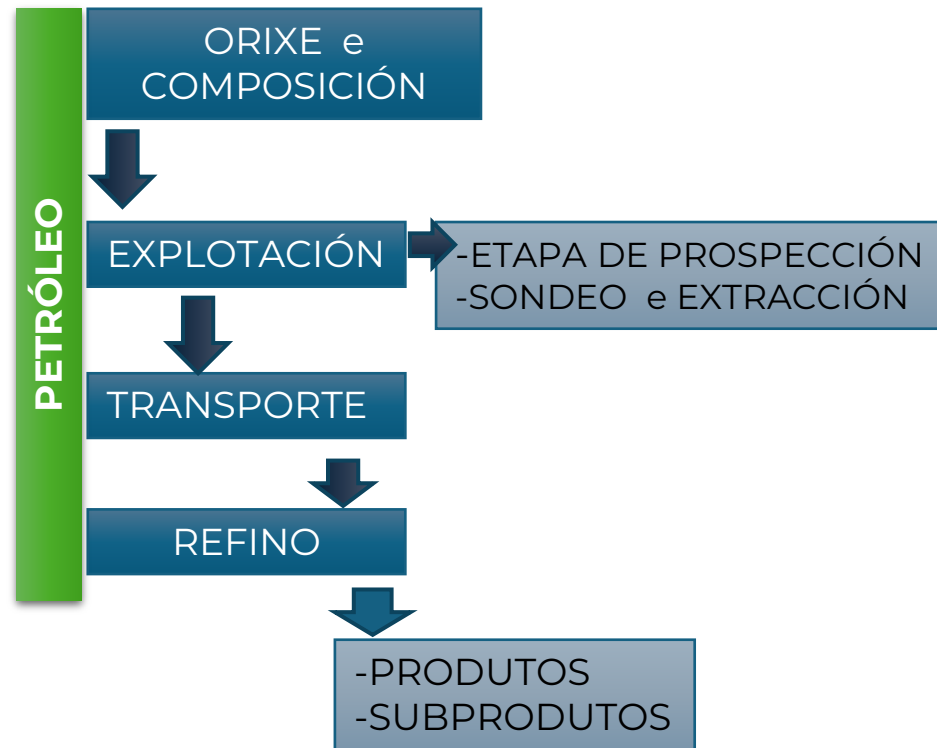
1. Introducción.
  - Ciclo enerxético
  - Fontes e Recursos enerxéticos
2. Sistemas para a conversión da enerxía térmica
3. Fundamentos da combustión
4. Combustibles convencionais
5. Novos combustibles
6. Emisións da combustión

Combustibles convencionais

ETIMOLOXÍA E HISTORIA

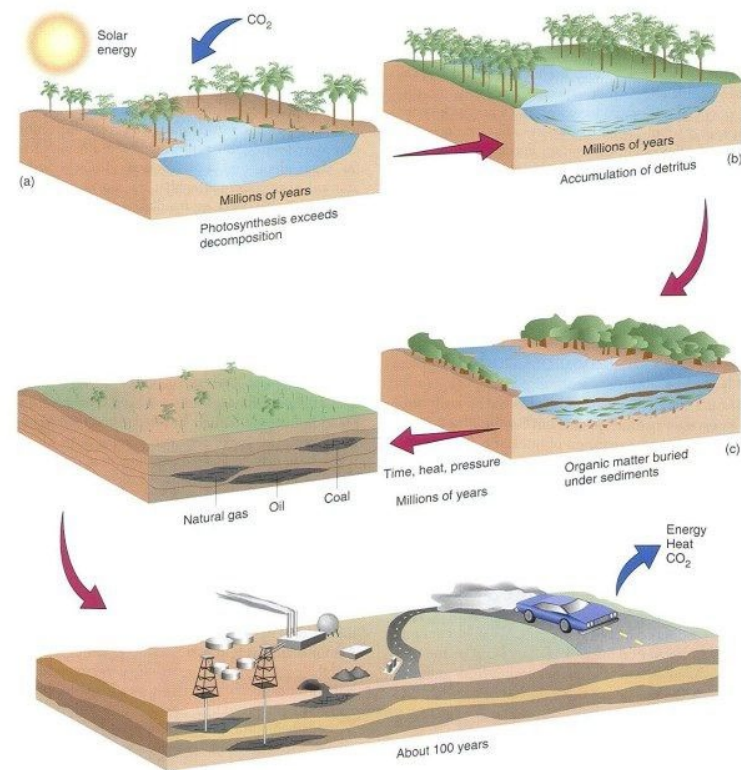
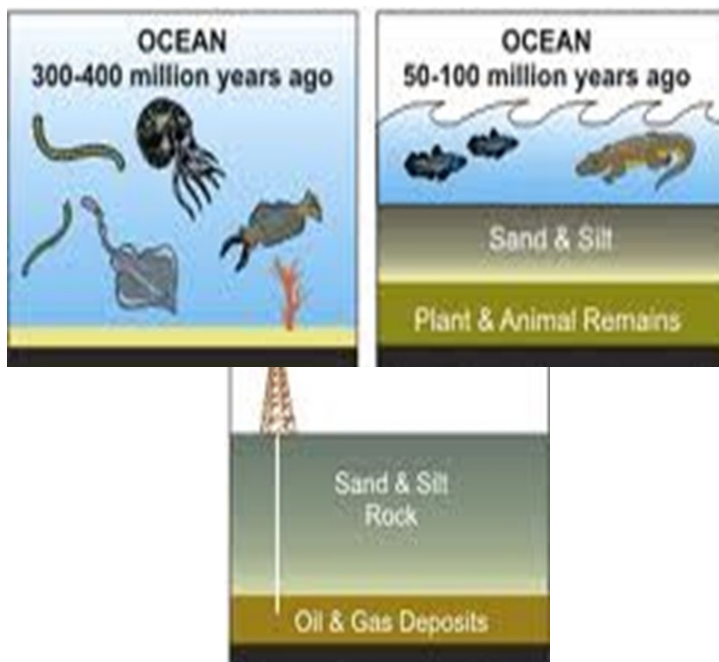
A **Petroquímica** é a industria dedicada a obter derivados químicos do petróleo e dos gases asociados. Os produtos petroquímicos inclúen tódalas substancias químicas que de aí se derivan (*combustibles fósiles purificados coma o metano, butano, propano, gasolina, queroseno, gasóleo, o combustible de aviación, así como pesticidas, herbicidas, fertilizantes e outros derivados coma os plásticos, a asfalto ou as fibras sintéticas*).

ORIXE DO PETRÓLEO

Existen varias hipóteses sobre da **orixe** do petróleo. A máis aceptada é a *teoría orgánica* que supón que se orixinou pola descomposición de restos de animais e vexetais acumuladas no fondo de lagoas e no curso inferior dos ríos.

A posterior acción de altas presións debidas á acumulación de sedimentos posteriores de tipo inorgánico (arxilas) e temperaturas en ausencia de osíxeno levaron á formación do petróleo nesas “rochas nai”.

QUE É O PETRÓLEO?

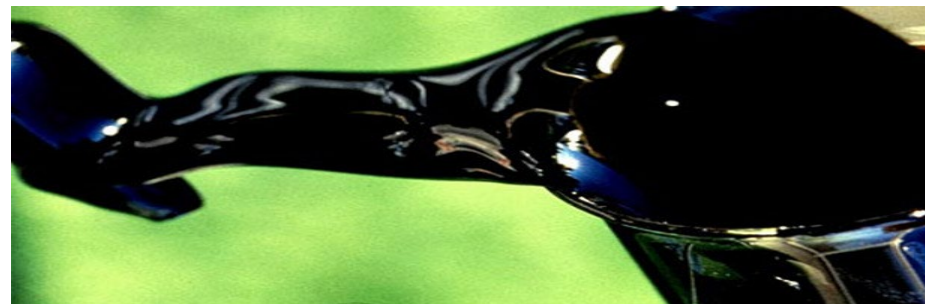
O **PETRÓLEO** é unha substancia oleosa, de cor moi escura, composta de hidroxeno e carbono (**hidrocarburo**). Pódese atopar en estado líquido ou gas. En estado líquido chámase aceite "crú", e en estado gas, gas natural.

É unha **mestura de centos de hidrocarburos saturados e insaturados** que contén aproximadamente un 85 % de carbono, un 12 % de hidróxeno e un 3% de outros elementos (xofre, osíxeno, nitróxeno,...).

É un líquido bituminoso insoluble en auga e de menor densidade ca ela.

$$0.75 \text{ g/ml} < d_{\text{petróleo}} < 0.95 \text{ g/ml.}$$

A cor varía do amarelo pardo ata o negro.
É un **recurso natural non renovable** e actualmente sigue a ser a principal fonte de enerxía nos países desenvolvidos.

COMPOSICIÓN E CARACTERIZACIÓN DO PETRÓLEO

Tipos de petróleo

Composición

Parafínicos
Mixtos
Nafténicos
Aromáticos

Densidade

Extrapesado
Pesado
Mediano
Lixeiro
Moi lixeiro

Contido en S

Doces
Ácidos

EXTRACCIÓN DO CRU. FASES

1) AVALIACIÓN e PROSPECCIÓN

A posible presenza de bolsas avalíase, entre outros, con métodos xeolóxicos e eléctricos (**resistividade** do chan).

2) EXPLOTACIÓN

Está normalmente a gran profundidade, (3000-6000 m). Segundo a localización (terra ou mar), a profundidade e as formacións xeolóxicas que se vaian atravesar hanse de aplicar os métodos e equipos de perforación específicos.

- PRODUCCIÓN PRIMARIA
- RECUPERACIÓN MELLORADA.

3) TRANSPORTE

Vía oleodutos, gasodutos, ou almacenamento local para logo transportar en barco.

DESTILACIÓN ATMOSFÉRICA E A BALEIRO

Obxectivo: extraer os hidrocarburos presentes naturalmente no cru por destilación, sen afectar á estrutura molecular dos compoñentes. Empréganse Unidades de Destilación Atmosférica e a Baleiro.

Na **destilación atmosférica** lévase a cabo a separación dos compoñentes dunha mestura de hidrocarburos, como é o petróleo, en función das súas temperaturas de ebulición, aproveitando as diferencias de volatilidade para obter combustibles finais que serán procesados noutras unidades e convertelos en combustibles máis valiosos.

Na **unidade de baleiro**, opérase en condicións termodinámicas axeitadas e baixas presións para destilar as fraccións pesadas do cru non tratado na destilación atmosférica evitando a descomposición térmica dos mesmos e poder obter produtos de fácil comercialización.

PRODUCTOS DAS UNIDADES DE DESTILACIÓN DO CRU

En orde de punto de ebulición crecente, os principais produtos dunha unidade característica de destilación de cru son:

- ▶ **Gas combustible.** Consiste principalmente en metano e etano. Esta corrente tamén se coñece como “gas seco”
- ▶ **Gas húmido.** Contén propano e butanos, ademais de metano e etano. O propano e os butanos sepáranse para ser utilizados no GLP. O butano para a mestura de gasolina
- ▶ **Gasolina directa lixeira (LSR).** Esta corrente desulfúrase e utilízase nas mesturas de de gasolinas, ou procésase nas unidades de isomerización para mellorar octanaxe.
- ▶ **Naftas ou gasolina directa pesada (HSR).** As naftas utilízanse en xeral como alimento do reformado catalítico para producir reformados de alto octanaxe para as mesturas de gasolinas.
- ▶ **Gasóleo.** Os gasóleos lixeiros (C~ 12), atmosféricos e de baleiro se procésanse en craqueadores de hidroxeno ou en craqueadores catalíticos para producir gasolinas e combustible diésel.
- ▶ **Residuos.** Os residuos da columna de baleiro poden procesarse nun redutor de viscosidade, un coquizador ou unha unidade de desasfaltado para producir fuel-oil pesado (C~ 20), bases para lubricantes ou residuos para producir asfaltos.

OUTRAS UNIDADES DO REFINADO DO CRU

CRACKING OU CRAQUEO

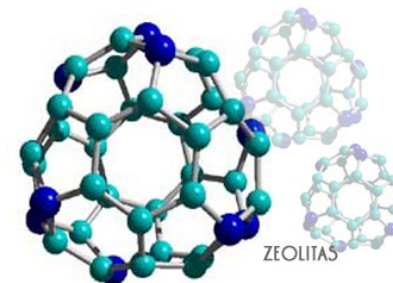
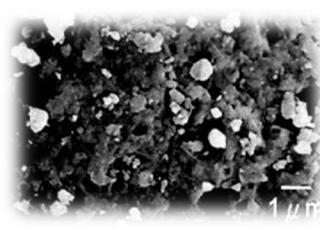
O *cracking* consiste en romper o descompoñer hidrocarburos de elevado peso molecular, combustibles coma o gasoleo ($C_{12}H_{26}$) e o fuel-oil (C9 a C70), en compostos de menor peso molecular (naftas).

Existen dous tipos de *cracking*, o *térmico* e o *catalítico*.

Cracking térmico: é a rotura de cadeas de hidrocarburos de alto peso molecular, mediante la acción combinada de alta temperatura e alta presión (en ausencia de osíxeno).

Cracking catalítico: basease na rotura de cadeas de hidrocarburos $\cong C_{45}$, mediante a acción dun catalizador que favorece que as reaccións se produzan a unha temperatura mais baixa que a necesaria para el craqueo térmico da mesma carga: 450-500 °C fronte a 800-900 °C.

Catalizadores máis empregados en *cracking catalítico*

CARBOQUÍMICA

Química do carbón e derivados

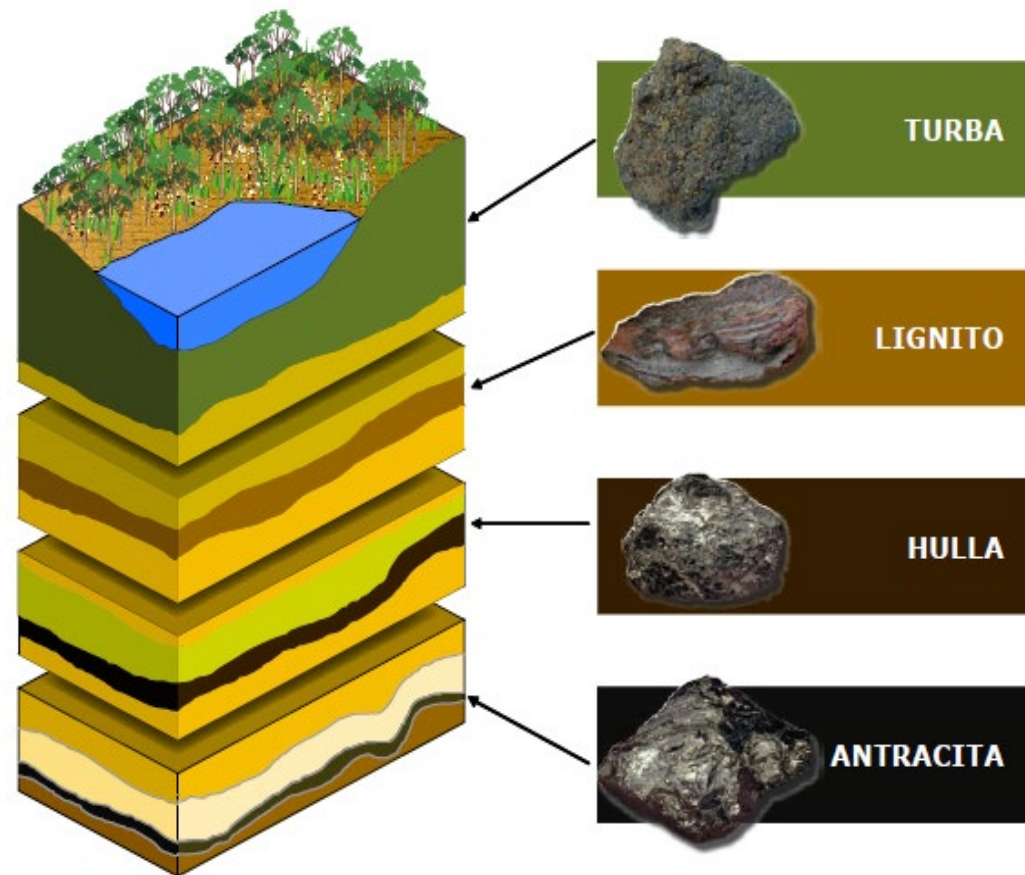
ORIXE DO CARBÓN

Orixe: A transformación de masas vexetais enterradas e sometidas a procesos de descomposición (anaerobia) e presión. As acumulacións orixinais da vexetación (primordialmente plantas leñosas) dan como resultado a formación de **turba**, substancia precursora do carbón.

Cando as turbeiras se afunden, o aumento da presión e temperatura expulsan máis auga e gases (O_2 e N_2), formándose o **lignito** e os carbóns pardos.

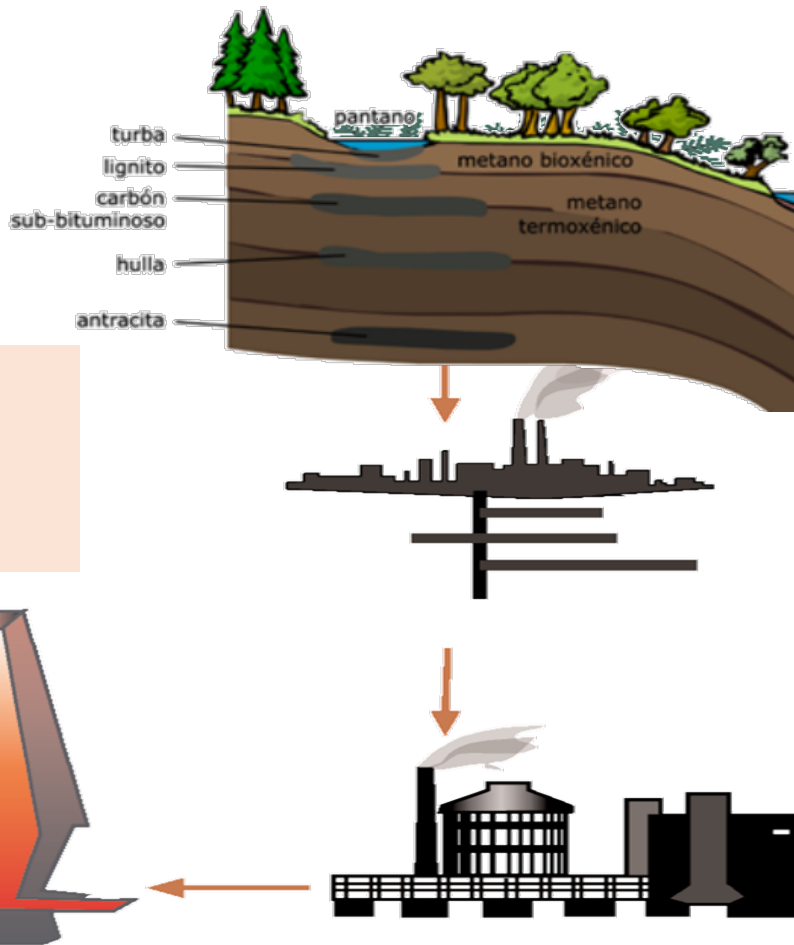
Maiores presións e temperatura eliminan máis gases transformando o carbón pardo en carbón bituminoso, **hulla**.

A fase final da comprensión e expulsión de gases da lugar á **antracita**, de gran poder calorífico pero de difícil combustión.

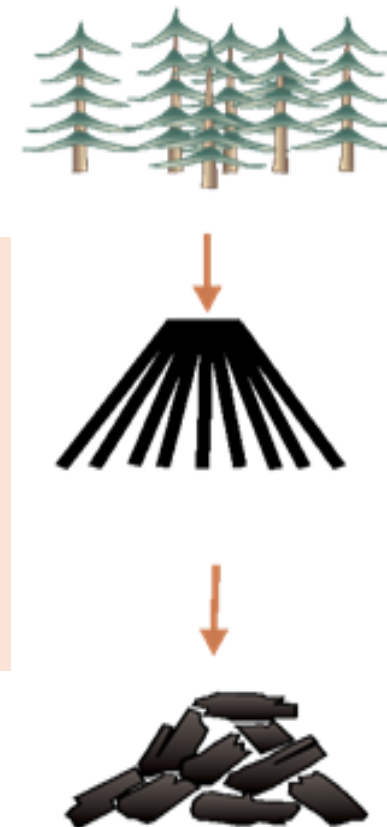
ORIXE DO CARBÓN

Carbón de orixe mineral

EXPLORACIÓN
Minería
subterránea ou a
ceo aberto

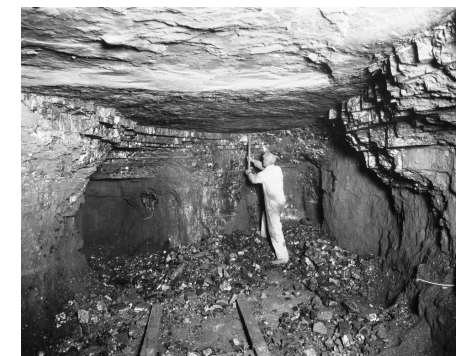
Carbón de orixe vexetal

Obtense queimando
madeira disposta en
moreas recubertas
de barro, para evitar
o contacto co aire e
conseguir así que a
combustión sexa
soamente parcial.

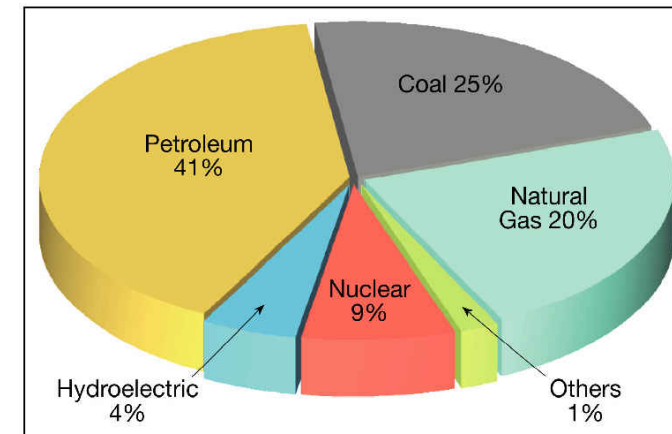
EXPLORACIÓN DO CARBÓN

- ▶ O **carbón** pódese extraer mediante **métodos de explotación a ceo aberto** ou mediante métodos de explotación **subterráneos**.
- ▶ A selección do método de explotación ven determinada, entre outros moitos factores, pola xeoloxía e morfoloxía do xacemento carbonífero así como por factores económicos.

PRINCIPALES USOS DO CARBÓN

O carbón subministra o **25% da enerxía** primaria consumida no mundo, soamente por detrás do petróleo. Ademais, é das primeiras fontes de enerxía eléctrica, co 40% da produción mundial.

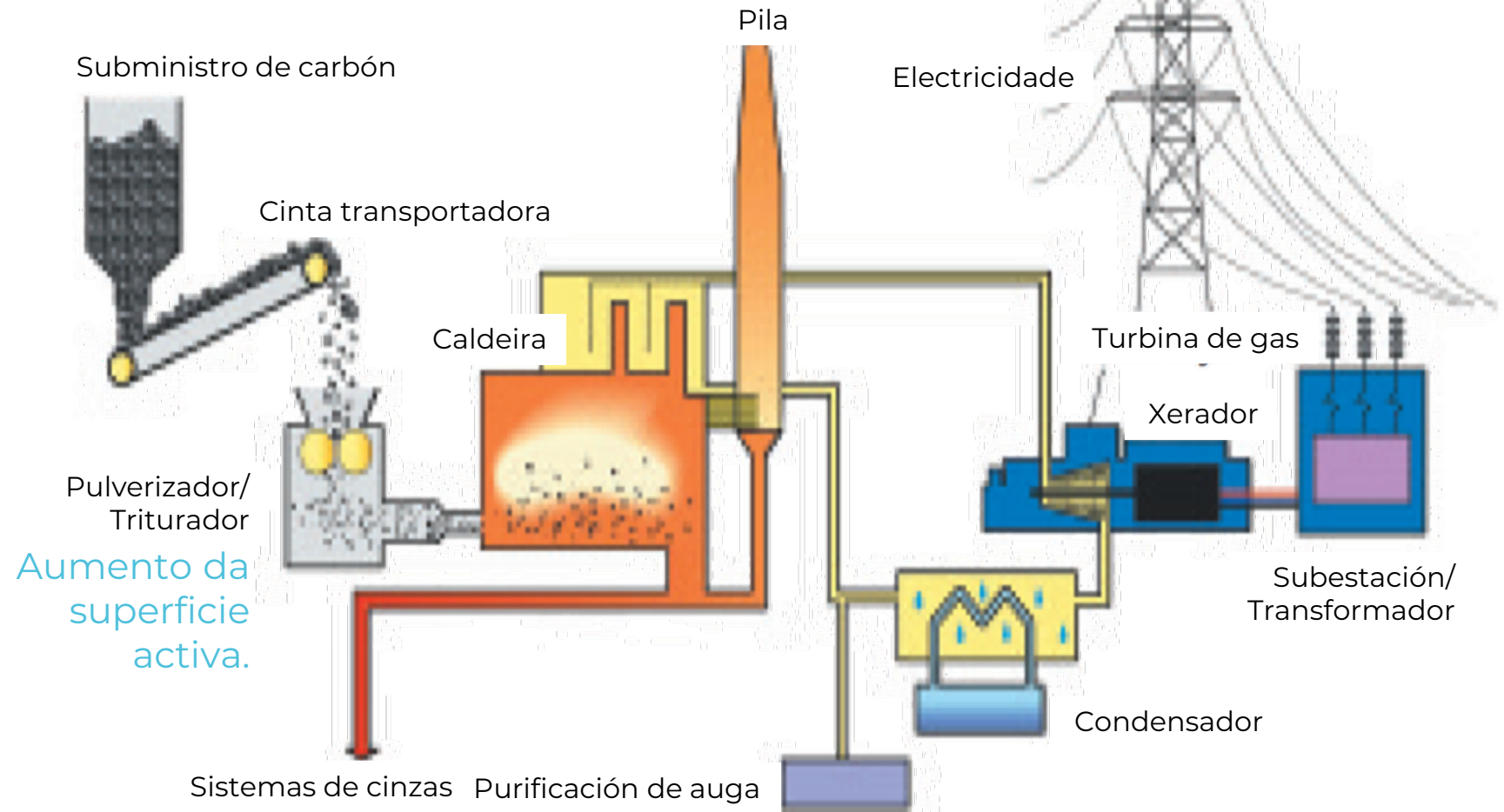
USOS

- ▶ **Produción de electricidade, combustible.**
- ▶ **Produción de aceiro (Coquización).** El coque é o produto da pirólise do carbón en ausencia de aire. Utilízase como combustible e redutor en distintas industrias, principalmente nos fornos altos (coque siderúrxico). 2/3 do aceiro mundial prodúcese utilizando coque de carbón, consumindo o 12% da produción mundial de carbón.
- ▶ **Fabricación de cemento**
- ▶ **Aproveitamento** de subprodutos químicos da coquización.
- ▶ **Outros** (carbón activo, grafito, investigación, etc.)

APLICACIÓNS DO CARBÓN

Producción de electricidade. Centrais térmicas

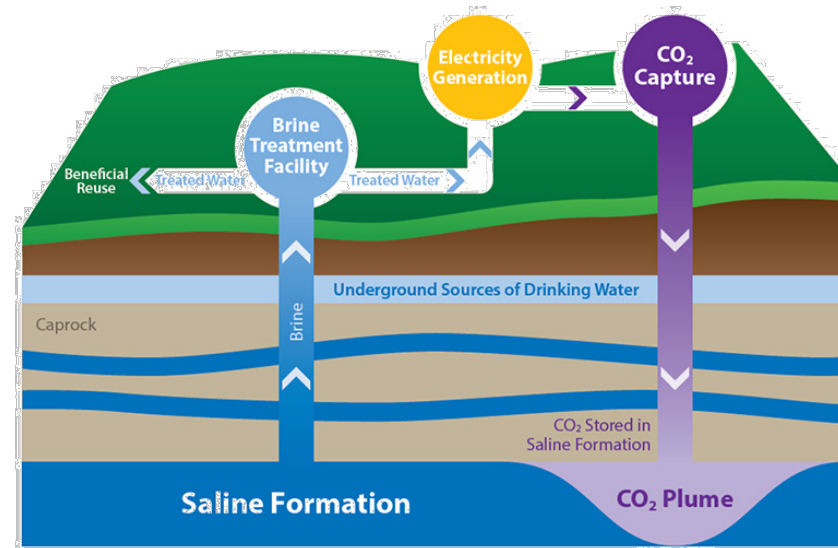
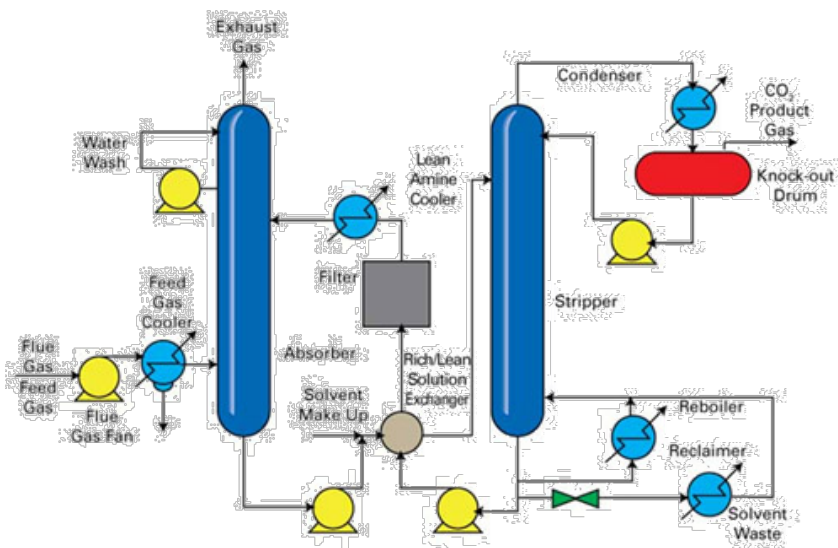
PERSPECTIVAS NO FUTURO DO CARBÓN

Almacenamento subterráneo do CO₂ e transformación

O desenvolvemento futuro de tecnoloxías para combustión eficiente do carbón pasa por **evitar a emisión** á atmosfera das inxentes cantidades de **CO₂** que se producen no proceso.

Unha das posibilidades que se barallan na actualidade é a transformación en outros compostos de interese como o metanol ou o almacenamento subterráneo de CO₂.

A tecnoloxía “CCS”, do inglés “*Carbon Capture and Storage*”, propón o filtrado dos gases de escape de plantas petrolíferas ou carbo-eléctricas, para separar, transportar e almacenar baixo terra o CO₂.

I Olimpíada da Enerxía

Escola de Enxeñaría de Minas e Enerxía

Curso 2024 - 2025

Proxecto financiado no marco das axudas da FECYT, en réxime de concurrencia competitiva, para a realización de actividades no ámbito do fomento da cultura científica, tecnolóxica e da innovación, referencia FCT-23-19535.